

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

П'ЯТИ РОКОВИНИ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

В неділю, 30. жовтня 1927 року Робітниче Запомогове Товариство обходить п'яти річницю свого існування. Робітниче Запомогове Товариство є майже наймолодшою організацією українського робітництва й фармерства в Канаді. І проте по численності свого членства воно вже найбільшою організацією.

П'ять літ тому знав Центральний Виконавчий Комітет тодішнього ше Товариства Укр. Роб. Дом (нинішнього ТУРФ-ДІМ) разом з передовими товаришами у Вінніпегу почав радитися над тим, що час вже українським працюючим масам в Канаді мати свою всекращу запомогову організацію. Таку думку нашим провідним тілам піддало само життя й його вимоги. Вони бачили, що майже в кожному числі "Укр. Роб. Вістей" містилися відозви організацій і поодиноких товаришів до організованого робітництва за допомогою хорому чи покаліченному робітникові й його родині. Часто зверталися за допомогою робітники, що були членами освітньої чи політичної організації, а ще частіше зверталися за допомогою такі, що не були членами ніякої робітничої організації. Як одним, так і другим приходилося допомагати, збираючи для них жертви на представлення та концерти. Такі збірки стали вже були хронічними й на них почали нарікати як самі організації, так і та публіка, що приходила на підприємства.

Така причина була першою, що спонукала товаришів при центральних з'їздах і при нашіх пресі у Вінніпегу подумати над тим, щоб зібрання, яке було не тільки для організації і для потребуючих допомоги, перетворити в дійсний варіант взаємодопомоги. Розуміється, при обговорюванні цього питання взято за приклад існування запомогових організацій між різними народами, як також між Українцями в Злучених Державах. Однак, коли ці інші організації своїм змістом і формою більш подібні до асексuarіційних компаній, то у нас рішено було надати своїй організації характер чисто запомоговий: щоб вона спиралася на широкій самодіяльності свого членства і щоб давала своїм членам і запомогу в часі слабкості чи каліцтва і посмертне на випадок смерті члена.

Складаючи відповідний план та статут цієї запомогової організації, ЦВК розіслав їх по всіх відділах Товариства Укр. Роб. Дом, а в місті Вінніпегу скликав перші масові збори місцевого робітництва на день 8. жовтня для організації першого відділу Робітничого Запомогового Товариства.

На цих перших зборах вписалося до Р.З.Т. 80 членів і членкинь. Тоді-ж вибрано було перший тимчасовий Головний Заряд, якому й поручено було зайнятися організаційним відділом по цілій Канаді. Та справа далі майже не пішла. Прийшлося чекати до найбільшого зїзду СМРД і на нему обговорити справу Р.З.Т. з делегатами цієї освітньої організації. Зїзд заявився за Р.З.Т., делегати обіцяли, що візьмуться за роботу на місцях, але проте в першому році свого існування Р.З.Т. заведло дійшло до 450 членів і членкинь, а в другому році збільшилося лише до 690 членів.

При такому поступові годі було числити, що Р.З.Т. в близькому майбутньому стане масовою організацією. Однак, маючи досвід з розвитку інших наших організацій, товариші в центрі не піддавалися, але дали вперто мостили шлях для цієї корисної працюючим запомогової організації. В 1925 році скликано першу конвенцію Робітничого Запомогового Товариства, виправлено статут і рішено поправити активнішу працю за придбанням членства до Р.З.Т. І за наступний рік членство Р.З.Т. подвоїлося, бо в часі другої конвенції числило вже 1,350.

Збільшивши число свого членства, Робітниче Запомогове Товариство почало виявляти більшу діяльність і виплачувати більшу запомогу своїм хорим членам. Одночасно почала зростати його каса. Цим воно притягнуло до себе увагу українського робітництва по цілій країні. І вже на третій конвенції в 1927 році Робітниче Запомогове Товариство числило 3,500 добре стоячих членів.

Нині-ж, в п'яти річницю свого існування, Робітниче Запомогове Товариство числить вже 5,500 членів і членкинь, що гуртуються в 91 відділах по цілій Канаді.

РОБІТНИЧЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО В ЦИФРАХ.

Ми не будемо тут наводити в подробицях, яку допомогу давало Робітниче Запомогове Товариство своїм хорим членам в кожному році зокрема. Всі, що цікавилися тими подробицями, можуть знайти їх в квартальних звітах Головного Заряду, які він містить в "Укр. Роб. Вістях" через кожних три місяці. Ми тут скажемо лише загальнішою.

За цих п'ять літ (без одного місяця) Робітниче Запомогове Товариство виплатило своїм членам і членкиням \$40,029.78 запомоги. За той самий час воно виплатило родинам своїх померлих членів \$4,063.50 посмертного. В касі Головного Заряду Р.З.Т. зараз є \$36,076.14. Крім цієї готівки Р.З.Т. має виплачену фарму під приют, за яку заплатило \$1,800.00.

Певна річ, що цього грошового обороту Р.З.Т. не можна рівномірно розкласти на кожний рік його п'ятилітнього існування. Наприклад, за останні три місяці Гол. Заряд виплатив запомоги більше як за перших три роки існування Р.З.Т.

Тепер Робітниче Запомогове Товариство є справжньою масовою запомоговою організацією українських працюючих мас Канади. Воно числить вже 5,500 членів і членкинь. Його користь зрозуміли вже широкі маси українського трудового громадянства в Канаді. Але коли порівняємо нинішнє число членства Р.З.Т. до числа загального українського населення Канади та коли зважимо, що це населення на 99 процент складається з робітників і фармерів, то стане ясним, що перед Робітничим Запомоговим Товариством є ще величезне поле для своєї діяльності й розвитку. Величезні маси працюючих не

зрозуміли ще, що їхнім обов'язком є ставати членами цієї корисної організації, не зрозуміли, що це є в інтересі їх самих і їхніх родин. Треба докласти ще багато старань і праці, щоб билясити тим масам користь для них Робітничого Запомогового Товариства й переконати їх стати його членами.

Зробити це можна найкраще в день п'ятилітніх роковин існування Р.З.Т. Проголошуючи неділю, 30. жовтня, як день святкування п'ятих роковин існування Р.З.Т., Головний Заряд закликає всі відділи Робітничого Запомогового Товариства скликати в цей день масові зібрання місцевого робітництва і на них дати повний звіт з п'ятилітньої праці нашої запомогової організації та широко пояснити її цілі й завдання. Головний Заряд закликає все членство Р.З.Т. повести широку агітацію серед робітництва й фармерства, щоб прибули численно на ці мітинги, а вислухали доклади про його корисну роботу, ставали членами Р.З.Т.

Закликаючи всі відділи Р.З.Т. до врочистого святкування п'ятилітніх роковин Робітничого Запомогового Товариства, Головний Заряд видає клич: "В день своїх п'ятилітніх роковин Робітниче Запомогове Товариство повинно збільшитися на 1000 нових членів членкинь!"

КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ РОЗЛІТАЄТЬСЯ.

Як доносить старокраєва преса та бюлетень українських журналістів — Краєвий Комітет допомоги жертвам повені, що зав'язався був у Львові за починком "Сільського Господаря" і під проводом Денисевича, К. Левицького й Твориди — розлітається. Причина — угодова політика УНДО. Представники цієї адвокатсько-польської організації, замісць допомагати жертвам повені, почали політичні "спекуляції" з польською шляхтою коштом потерпілих жертв повені.

Почалося від участі цих українців в раві у львівському польському воеводі. З'ясувавши провід в Краєвий Комітеті, українці одночасно вступили до польських воевідських комітетів й тим самим заперечили потребу існування самостійного українського Краєвого Комітету.

Наслідок цієї продажної політики УНДО був той, що з Краєвого Комітету виступили представники радикальної партії М. Нароцький, М. Матчак і О. Стахів та проголосили в "Громадському Голосі", що вступили з комітету через угодовство із шляхтою представників УНДО.

Тою самою дорогою підуть також представники Української Партії Праці. "Рада" з 18. вересня (орган Укр. Партії Праці), в передовиці "Національні шкідники", вказавши на це, що завданням комітету було здобувати засоби тільки й збірок в краю, з жертв зібраних на Радянській Україні та в Америці, а не оглядається на польські офіційні чинники й їх охляпи, пише:

НЕЩАСТЯ ПОВЕНІ І ЗЛОЧИН ВЛАДИ НИЩАТЬ ГУЦУЛЬЩИНУ.

(Подаємо за червоною "Боротьбою".)

Над Чорногорою урвалися 30-го серпня хмари й спричинили страшні, небували досі повені. За одну ніч зіграли всі наші гірські ріки, а найбільше Черемош — та гуцульська кров'яна ріка, що має за собою багато страшних історій, та ріка, що тепер розділяє серце Гуцульщини на дві частини. За кілька годин вода в Черемоші так зіграла й підійшла, що в вузьких місцях була вона 10 метрів вище, як звичайно, а як пустилася в долину й тут розділилася, то йшла шість метрів вище, як звичайно. За собою привела вода усе, на що попала: хати, дерево, людей й маржину, землю, ґрунта, а то навіть скали й цілі ліси. Оти води сперлася хвилюю на найбільшій гаті на Білому Черемоші, яку Гуцули називають "Маріна", але підтім прорвали її й покотилися з деревом долів по селах, що лежать у долині річки Черемоша, з нечуваною силою й скаженою шкоро.

Вода грізно шумить, дерево тріщить, ковбки б'ють об себе, скали гудять і зі страшним лоскотом падають у воду, люди кричать, жінки й діти плачуть, худоба рве, пси виють — це все нагнало такого страху й переполоху мешканцям долини Черемоша, що аж не розуміли, що їм треба ратуватися й ще

"На жаль на акції комітету відібрали шкідливі наслідки української державної політики. Все в день після заснування комітету ці панове уряди знайшлися на воевідській халаті, а на засіданні комітету, сідаючи по цій халаті, мали вже запрошення на засідання воевідської комісії для обговорювання способів допомоги жертвам повені. Хто-б загрозив за кулі того, що діється, то побачив би, що панове з УНДО при нагоді національного нещастя звисають з п'єсти власну печеню. Ім ходять по селі, вилазять від польських чинників гроші для кількох інститутів, в яких вони є директорами, а як тільки частину тих грошей розділяють описи в формі пожорок для потерпілих."

"Сьогодні вже є фактом, що новий воевода використав комітет допомоги жертвам повені і що уряди допомогли йому в цьому ділі і пішли співпрацювати". На принципі "Рада" кличе: "Ціла суспільність повинна осудити політику УНДО в комітеті допомоги жертвам повені".

Таки ще раз ми повторяємо: "Не буде з чорта м'яса, бо він не нається". Не буде добра працюючим від українських панів і підпанків, бо вони вже дусили й тілом продалися шляхті. Вони за один раз в польського воеводи, щоб тільки показати, що ось то вони сидять за одним столом з міністрами та генералами — зречуться рідного батька.

Те, що газети п'януть їх постопоку, їх не тільки не ображує, але, навпаки, їх тішить, що газети про них пишуть, що розповідають населенню про те, що такі то українські папи запрошені були на раві до польського воеводи й балювалися там разом з польськими міністрами.

Така вже їхня продажна натура — або "чим горщик накупів, тим і смердітиме".

тепер по тій величезній катастрофі люди ходять немов опинили й перепуджені. Чи-ж дивота, що піп з Мариничів, як узрів дійсне пекло, яким навіть і людей не страшило, здурів з страху. До того треба знати, що та вода прийшла несподівано і вночі, по півночі, в той час, як люди спали по тяжких трудах найтвердішим сном, як усі оті бідні зарібники, керманічі, Гуцули, зморені працею тяжкою, відпочивали, тай навіть не почували якої небудь небезпеки.

Гуцули працювали зі своїм маетком, з маржинкою, якої ще не забрали перцепторі, зі своїми хатами, зі всім тим, на що весь свій вік працювали, зі всім своїм гірким доробком і тільки голі-голіські в скали та дебри від свого розлюченого жорстокого Черемоша. Черемош бився в не вважав на ніщо і на ніщо, а всю брав із собою. Хто з людей не встиг утіти, той пропав у хвилях та габах Черемоша. На своїх хвилях ніс Черемош цілі хати з людьми, з маржинкою з усім, віковими старі смереки з корінням, дерево, дараби, трупи, худобу, котих каменюки завбільшки двох-трьох метрів.

Вода так скоро розливалася й все окунала, що люди не встигали з душею вибратися з хат, а коли вже й тікали, то

ОБМАНЦІ РОБІТНИЧОЇ КЛАСИ.

В ПОЛІГРАФІЧНІЙ ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОСТІ.

Лідери трейд-юній поліграфічної промисловості тягнуть з членів своїх організацій все, що можна, у формі платні, або службових видачків. Ярким прикладом такої корупції є Джордж Л. Бері. Після останніх даних, його платня виносить 7,500 доларів на рік, а його подорожні видачків виносить по 65 доларів тижнево й то без огляду, чи він їде, чи сидить дома.

Нині ми наводимо кілька уступів із звіту його юнії від 1. березня по 31. травня 1924 р. Ці уступи торкаються невеличкого подорожжі Бері в сусідні полудневі міста й добре пояснюють, чому подорожні видачків трейд-юній лідерів звичайно називаються "swindle sheets".

"18. березня Джордж Л. Бері — залізничний тикет, спальне місце, обід на шляху в Нешвіл до будинку відпочинку друкарів, в дорозі нарада з губернатором, дорожнім комісаром і інженерами, зв'язані з цим видачків, а також нарада по організаційним питанням для Ньюсвіла, Нешвида і Чатануги — 193 долари.

"18. березня, Джордж Бері — залізничний тикет, купе і обід в дорозі до Нью Орліана, зібрання місцевих юній в зв'язі з організацією, сніданок і нарада з редакторами місцевих газет по питанню Веба — 328 доларів і 36 центів.

"18. березня, Джордж Л. Бері — залізничний тикет, купе і їда в зв'язі з обідом по організаційній праці і по скликанню масового мітингу; засідання заряду об'єднаної асоціації поліграфічної галузі, наради й масові мітинги в Джексонвилі, Тампі, Сейнт Августіні, Вест Палм Біч і Міамі. Також наради по організації друкарів при газетних друкарнях в Тампі, Джексонвилі і Міамі — 500 доларів і 78 центів."

Всіми цими "нарадами", "масовими мітингами" і т. ін. прикривається, весело прогулюючи Бері на зимову віллу міліоне-

рів, на східне побережжя Флориди. Ця поїздка коштувала юнії 1,000 доларів.

ЩЕ ОДНА ЯГОДА ТОГО САМОГО ПОЛЯ.

Джеймс М. Лінч, бувший президент юній друкарняних робітників, відомий був з того, що пожирив фонди з оподаткування членства. Лінч доставив 8,000 доларів платні і 2,000 доларів на покриття службових видачків. Коли він залишав місце президента юнії, то заставив, щоб видали йому 10,000 доларів на знак "поваги з боку членів юнії".

Така система подарунків досить звичайна. Кілька літ тому назад Меца Капо, інструктор, бізнесовий агент юнійської юнії сортишників матерії, зрезигнував із своєї посади тому, що хоч доставив 10,000 доларів на рік, він ще вимагав, щоб 300 членів його місцевої юнії час від часу давали "дарунки" в розмірі тижневої платні.

До такої системи дарунків належить практикування давати старим або хорим урядовцям надзвичайно високої пенсії. Так президентів брацтва залізничних машиністів і палачів, В. С. Картерові, після його резигнації, виплачується 12,000 доларів на рік, тобто суму, що рівняється середній заробітній платні 7-ми залізничних робітників.

Серед друкарів найбільшу платню дістає Пітер Дж. Бреді, в Нью Йорку. До останнього часу він працював в міській управі по 2,500 доларів на рік, будучи одночасно президентом юнійного банку і ради об'єднаних друкарів, де побирав велику платню. Скільки мав він ще платні з інших джерел — тяжко сказати.

Така система отримувати одночасно платню з різних джерел — звичайне явище для трейд-юнійних лідерів всіх галузей промислу. Наведемо ще один приклад: Френк Фіней доставив 6,000 доларів на рік за лідерство у своїй юнії, 6,000 доларів на рік за свою суспільно-

громадську працю в бюрі компенсації робітників і ще деякі платні з різних інших джерел.

В КРАВЕЦЬКИХ ЮНІЯХ.

"Соціалістичні" лідери кравецьких юній ні чим не різняться від ультрареакціонерів інших юній в отримуванні величезної платні й грошей на різні видачків. Президент А. малгамейт Клотінг Воркерс, Сидней Гілман має на рік 7,500 доларів, не рахуючи необхідних сум на представництво. Стільки-ж саме дістає скарбник тої юнії Шлосберг. Обидва урядники після довголітньої служби на таких добре платних місцях давно вже порівнялися з багачами.

Зігман і Баров, президент і секретар інтернаціональної юній жіночого одягу, недавно діставали — один 5,200 доларів, а другий — 4,500 доларів. Шлегелер, бувший президент інтернаціональної юній жіночого одягу протягом довгих років діставав крім регулярної платні ще й комісове від газети "Форвертс" за оголошення по 100 — 150 доларів на тиждень. Платня урядовців в цих юніях виносить від 60 до 100 доларів на тиждень. Середня платня урядовця від 2 до 5 разів перевищує середню заробітну платню звичайного робітника, члена цієї юнії.

В "соціалістичній" юнії кравців жіночого одягу практикується, між іншим, система дарунків в грошах. Наприклад, зїзд в 1924 році на знак вдячності поділив 4,000 доларів таким робом: президентів Зігманові і секретарів Барові по 350 доларів; заступникові президента, Файнбергові, Бреславові, Гилерові, Дубінському, Вардерові, Нінфю по 250 доларів кожному; заступникам президента — Шульманові, Перльштайнові, Моносонові, Левковичеві, Зайдманові, Гальперінові, Райсбергові й Конові по 175 доларів; Волфові й Данишеві по 100 доларів; Яновському й Райндерові по 75 доларів; Фількенштайнові — 50 дол., і Берні — 25 доларів.

(Далі буде.)

та консултів. Вважаю, що не питання має величезне значіння для України, яка в недалекому майбутньому збільшить свої стосунки з закордонними державами. Думаю, що моя записка зустрінє співчуття з боку уряду і наукових кіл.

Торкуючись роботи УАН, Кутах найдено до 100 трупіл. На буковинському боці, ще не знати кількох жертв, бо власті й гранічери не дозволяють шукати й збирати трупіл з намуду і то близько гостинця.

Досі від Чорногузів у гору знайдено до яких 50 трупіл: молодих парубків, старих людей, жінок з дітьми на руках.

Власти не дозволяють шукати, гранічери стріляють за тими, хто би хотів піти на Черемош, а ворона кляче очі й гуцульське тіло розтігає шматками. Гранічери, жандарми й власті зажадали дуже панським деревом і шоби хто з людей не забрав якої тріски, то не пускають навіть і трупіл збирати. Трупи в портахках і в габуху зачали вже гнити і від них зносився на мильо далеко смерд, але їх поховати не вільно. Ще й яка чума може від того кинути, але що то панську владу обходять: їй жура лише за панським і ляхварським де-ревом.

ФІЛЬМА "ДЖИМІ ГІГІНС".

На ялтинській фабриці ВУФКУ режисеру Тасінові доручили поставити фільму "Джیمی Гігінс" (за Сінклейром), сценарій Бабета.

Беручи на увагу значіння цього фільму, а також грандіозність постановки й велике зацікавлення до картини, українські центральні урядові органи дуже сприяють роботі над утворенням цього фільму. Давать військові, танки, інсценують фронт то-що.

Зніматимуть і по великих українських металургійних заводах. На ялтинській фабриці будуть величезні декорації вудити в Нью Йорку, а також макет заводу "Емпаер". Управу ВУФКУ на цю поставу переводить до ялтинської фабрики з одеської кращих своїх спеціалістів (Рона — оператор, Гайзенгер — художник-архітект та інші). Ролою Джімі Гігінса виконуватиме артист Бучма

ПРОФЕСОР М. ЛОЗИНСЬКИЙ У КИЇВІ.

Дня 19. вересня прибув з України професор міжнародного права в українському університеті в Празі, доктор Михайло Лозинський.

В розмові з співробітником "Пролетарської Преди" Лозинський сказав:

— На запрошення Наркомосвіти, я працюватиму на Україні на катедрі міжнародного права в харківському чи одеському інституті народного господарства. — Найближчого часу я хотів би видати підручник з міжнародного права

українською мовою, якого досі на Україні немає, а також видати в перекладі українською мовою велику працю відомого французького вченого Поля Фашіля з міжнародного права, в якій дуже багато фактичного матеріалу.

Я виготовлю доповідну записку до Наркомосвіти і Голівнауки про потребу організації на Україні інститута міжнародного права, який підготував би як наукових, так і практичних, — дипломатичних робітників — дипломатів